

Vaste kamercommissie OCW

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66

info@lezen.nl
lezen.nl
KvK 41208274

datum

20 mei 2026

betreft

Commissiedebat MBO: aandachtspunten voor leesbevordering

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie OCW,

Op 28 mei spreekt uw Kamer over mbo en studiefinanciering. Wij vragen u in dit debat aandacht te besteden aan een onderwerp dat direct raakt aan de kwaliteit van het mbo: lezen. De discussie over het mbo gaat vaak over waardering van mbo-studenten. Maar waardering begint bij de kwaliteit van het onderwijs. Studenten hebben meer aan goed onderwijs dan aan mooie woorden. Daarom moeten we serieuzer kijken naar de taal- en leesvaardigheid waarmee studenten het mbo doorlopen en verlaten.

De nieuwste Staat van het Onderwijs laat zien dat een aanzienlijk deel van de mbo-opleidingen onvoldoende scoort op studiesucces en dat veel studenten niet het taal- en leesniveau behalen dat nodig is voor vervolgonderwijs, werk en volwaardige deelname aan de samenleving. Tegelijkertijd dreigt het risico dat oplossingen worden gezocht in het aanpassen van toetsing. Geen centraal examen doen, het verminderen of anders vormgeven van toetsing neemt het onderliggende probleem niet weg. Het risico is juist dat dalende taal- en leesvaardigheid minder zichtbaar worden, terwijl de problemen rond geletterdheid verder groeien. We vragen u dan ook om in het debat aandacht te hebben voor de volgende punten:

1. Borg lezen en leesvaardigheid expliciet in kwaliteitsafspraken en de nieuwe Werkagenda mbo

Maak lezen een herkenbaar onderdeel van de kwaliteitsafspraken en de nieuwe Werkagenda mbo. Vraag mbo-instellingen concreet te maken hoe zij werken aan leesvaardigheid, leesmotivatie en leesplezier. Belangrijk is dat lezen niet alleen de verantwoordelijkheid is van de docent Nederlands, maar van het hele onderwijsteam. In alle onderdelen van hun opleiding moeten studenten rijke teksten tegenkomen en leren gebruiken. Als leesproblemen niet worden aangepakt, nemen studenten die mee in hun vervolgonderwijs, werk en verdere volwassen leven. De ontwikkeling naar beroepsgerichte taaleisen kan kansen bieden, maar een beroepsgerichte aanpak mag niet betekenen dat lezen smaller of uitsluitend instrumenteel wordt ingevuld. Veel mbo-studenten hebben negatieve leeservaringen opgedaan in hun eerdere schoolloopbaan. Daarom moeten leesbevordering en leesplezier centraal staan. Studenten moeten in het mbo opnieuw toegang krijgen tot teksten, boeken en verhalen die aansluiten bij hun opleiding, leefwereld en toekomst.

2. Houd zicht op het daadwerkelijke taal- en leesniveau van mbo-studenten

Waak ervoor dat problemen met leesvaardigheid zichtbaar worden doordat eisen of toetsing worden aangepast. Als studenten het mbo verlaten zonder het beoogde taalniveau, moet dat zichtbaar blijven. Daarbij hoort ook duidelijkheid over de inzet van middelen voor taal en rekenen. Mbo-scholen ontvangen in de studie jaren 2025/2026 en 2026/2027 in totaal € 47,2 miljoen om taal- en rekenachterstanden van startende studenten aan te pakken. Op dit moment is onvoldoende duidelijk hoe deze middelen worden besteed. Welk deel daadwerkelijk bijdraagt aan duurzame taal- en leesontwikkeling en hoe wordt voorkomen dat tijdelijke middelen slechts leiden tot incidentele activiteiten.

Wij vragen daarom om in de nieuwe Werkagenda mbo expliciete afspraken te maken over de inzet van deze middelen en mbo-instellingen te verplichten hierover te laten rapporteren.

3. Bouw een structurele leesinfrastructuur in het mbo, samen met bibliotheken en gemeenten

Uit de monitor van de Bibliotheek op school in het mbo blijkt dat maar de helft van de mbo-instellingen beleid heeft op leesbevordering. Ongeveer de helft van de docenten ziet zichzelf niet als leesbevorderaars en slechts 11 procent beoordeelt het leesvaardigheidsniveau van hun studenten voldoende. Veel mbo-studenten hebben geen toegang tot een uitnodigende leesomgeving of structurele leesbevorderingsactiviteiten, terwijl die juist zo hard nodig zijn. Waar die voorzieningen wel zijn blijkt samenwerking tussen mbo-instellingen, bibliotheken en gemeenten waardevol. Een goed voorbeeld is het ROC Mondriaan in Den Haag. Voor het funderend onderwijs komen middelen en regelingen beschikbaar om samenwerking met bibliotheken te versterken. Het is belangrijk om dit ook voor het mbo mogelijk te maken.

Breng daarom in kaart welke mbo-instellingen beschikken over een schoolbibliotheek/campusbibliotheek, welke mbo-instellingen structureel samenwerken met de openbare bibliotheek en welke rol verschillende gemeenten spelen. Zo kan worden toegewerkt naar een structurele leesinfrastructuur voor het mbo.

4. Investeer in de lezende docent

Leesbevordering begint bij docenten die zelf lezen. Van docenten mag worden verwacht dat hij of zij lezen kunnen voorleven en betekenisvol kunnen maken. Dat geldt niet alleen voor de docent Nederlands, maar ook voor docenten in alle andere (beroepsgerichte) vakken. Veel mbo-studenten hebben een sterke afkeer van lezen ontwikkeld. Dan begint leesbevordering niet bij meer opdrachten, maar bij het herstellen van vertrouwen, nieuwsgierigheid en leesplezier. Daarvoor zijn docenten nodig die zelf ervaren wat lezen kan betekenen en studenten kunnen helpen passende teksten te vinden. Maak lezen daarom een expliciet onderdeel van de professionalisering van mbo-docenten.

Wij vragen u daarom om lezen en leesvaardigheid nadrukkelijk mee te nemen in het debat en deze structureel te verankeren in de verdere ontwikkeling van het mbo. Uiteraard zijn wij altijd bereid deze punten nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Tamar van Gelder
directeur-bestuurder Stichting Lezen

Over Stichting Lezen

Stichting Lezen is de drijvende kracht achter leesbevordering onder kinderen en jongeren van 0-20 jaar. Met programma's, campagnes, onderzoek en kennisdeling, verbindt de stichting mensen en organisaties die werken aan een samenleving waarin ieder kind de kans krijgt om zich te ontwikkelen tot een vaardige, gemotiveerde en nieuwsgierige lezer. Stichting Lezen is bekend van campagnes zoals De Nationale Voorleesdagen, De Nationale Voorleeswedstrijd, de Jonge Jury en programma's zoals BoekStart en de Bibliotheek op school. Meer lezen? Lezen.nl.